Της **Δέσποινας Κουτσούμπα***

Είναιηφράσηπουακούεισυχνότερασεόλοτουτονυπηρεσιακόβίοέναςαρχαιολόγοςπου δουλεύειστουπουργείοΠολιτισμούΑπότοστόματουιδιοκτήτητουοικοπέδουήτου μηχανικούπρόκειταιγιατηνπρώτηαυθόρμητηαντίδρασησεπερίπτωσηπουέχουνβρεθεί αρχαιότητεςοποιασδήποτεπεριόδουστηνιδιοκτησίατουΗφράσηαυτήσυμπυκνώνειδύο αλήθειες.

Ημίαείναιπρακτικήπρόκειταιγιατηναπελπισίατουανθρώπουπουπρέπεινα αντιμετωπίσειτουςρυθμούςτηςανασκαφικήςέρευνας,τηνίδιαστιγμήπουταδάνεια τρέχουνΑκόμηχειρότεραγιαναντιμετωπίσειτοκόστοςτηςανασκαφικήςέρευναςαφού πλέονηλογικήτουΥΠΠΟΑείναιτοβάροςναπέφτειστονεκάστοτειδιώτηπουανθέλεινα τουαποδοθείτοοικόπεδο-πρέπειναπληρώσεικαιτοκόστοςτηςανασκαφής-μιακαιοι φόροιτουπηγαίνουνόλοιστημαύρητρύπατουχρέουςκαιόχιστηνανάγκηναέχειη ΑρχαιολογικήΥπηρεσίατοαναγκαίοπροσωπικόγιαναμηνεπιβαρύνεταιοπολίτης.

ΗδεύτερηείναιιδεολογικήΚάθεεύρημασυγκρίνεταιμεαυτόπουστοσυλλογικό φαντασιακόείναιτομέτροσύγκρισηςΟτάφοςτουΜεγάλουΑλεξάνδρουέχειόλατα χαρακτηριστικάπουτονκαθιστούναυτότο«ιδανικό»ένασημαντικόιστορικόπρόσωπομε πολυτάραχηζωήκαιθρύλουςπουτονπεριτριγυρίζουν.Τηνπροσδοκίαγιαναμύθητοχρυσάφι καιπολύτιμααντικείμενα.Τησύνδεσητου«ήρωαπρογόνου»μετο«εθνικόπεπρωμένο»Και, βέβαια,τοστοιχείοτουμυστηρίουκαιτηςδοξασίαςΜπορείόλεςοιπηγέςτηςεποχήςνα μαςδιαβεβαιώνουνγιατοπούτάφηκεοΑλέξανδροςμπορείακόμηκαιναπεριγράφουν λεπτομερώςτηνκηδείατουόμωςστοεθνικόφαντασιακόο«δικόςμας»Αλέξανδροςδεν μπορείπαράναέχειταφείσταπάτριαχώματακιέτσικόντρασεκάθεστοιχείοεπιστήμηςή κοινήςλογικήςθατοναναζητούμεπάντακάπουεντόςτων(σύγχρονων)προφανώς) συνόρωντηςΕλλάδαςΓιακάποιολόγοτονοποίοακόμηαδυνατώνακατανοήσωείναισε όλουςπροφανέςότιτασύγχρονασύνορακαιηεξωτερικήπολιτικήτωνχωρώνμάλλονδεν

σχετίζονται με οικονομικές και πολιτικές σχέσεις, αλλά με το περιεχόμενο μιας λάρνακας κρυμμένης στα σπλάχνα της γης. Κάπου εδώ ακόμη και ο Ιντιάνα Τζόουνς θα σήκωνε τα χέρια ψηλά...

Μπορεί όλα αυτά να μοιάζουν προνεωτερικά, αλλά υπάρχει και κάτι ακόμη, εντελώς μετανεωτερικό που τα συνδέει. Ο πρωθυπουργός της χώρας δεν έφτασε μέχρι την Αμφίπολη για να υποσχεθεί απλώς «σπουδαία ευρήματα» που συνδέονται με το αρχαίο κλέος, τα εθνικά μας δίκαια και ή τη... δικαίωση της πολιτικής του γιατο Μακεδονικό. Όπως διάβασα σε μια απίστευτη μυθιστορηματική αγιογραφία που παρουσιάζοτανως δημοσιογραφική αποκλειστικότητα. Ηρθε εδώ για να αναφήσει ναι πλανάται η υπόσχεση ότι τη θέση της κατεστραμμένης παραγωγής ροδάκινων θα πάρουν τα καραβάνια με τους φορτωμένους λεφτάδες τουρίστες. Αλλωστε, έπειτα από τέσσερα χρόνια Μνημονίου η πρώην πλη θωρική έννοια της «ανάπτυξης» όλο και περιορίζεται: τώρα τα οσα ξές τόρια φορά αποκλειστικά το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας και τον τουρισμό.

Σε κόντρα με τον εθνικό εναγκαλισμό της αρχαιολογίας, σε κόντρα με την αρχαιολογία ως αναζήτηση η θησαυρών, η επιστημονική αρχαιολογία έχει καταφέρει εδώ και δεκαετίες να κάνει βήματα μπροστά. Οχι μόνο στον τρόπο που ερμηνεύει τα ευρήματά της αλλά και στον τρόπο που τα παρουσιάζει στο κοινό. Στην προσπάθεια να ξαναγίνουν «αυτοί οι αρχαίοι» κανονικοί άνθρωποι όπως εμείς που αντιμετώπιζαν παρόμοια προβλήματα για να αφάνεια να ντυθούν, να χτίσουν τα σπίτια τους, να οργανώσουν τις κοινωνίες τους, να ερμηνεύσουν τον κόσμο γύρω τους και τα να αντιμετώπιζαν με διαφορετικούς τρόπους σε διαφορετικές εποχές. Στην προσπάθεια οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μουσεία, ακόμη και οι ανασκαφές σε εξέλιξη να είναι χώροι βιωματικής προσέγγισης της ιστορίας και όχι χώροι λατρείας του «αρχαίου κλέους». Στην προσπάθεια ένα λιο κούκουτσο να πάρει τη θέση που του αξίζει δίπλα σε ένα χρυσό στεφάνι και ένα προϊστορικό εργαλείο να μας συγκινεί κιας μη διαθέτει τις καμπύλες της Αφροδίτης της Μήλου.

Μέσα σε λίγες μόλις μέρες, η υστεροβουλία της κυβέρνησης και η υστερία των ΜΜΕ έχουν καταφέρει να μας γυρίσουν πολλές δεκαετίες πίσω. Κι έχουν καταφέρει και κάτι επιπλέον: να επιβάλλουν τους δικούς τους ρυθμούς στην αρχαιολογική έρευνα – που μέχρι πρότινος ήταν, γενικά, σε βαστό ότι ακολουθούσε την ανάγκη της επιστημονικής τεκμηρίωσης. Τώρα πρέπει να υποταχθεί στους ρυθμούς των δελτίων των 8 και της αναμονής των... πρωθυπουργικών εξαγγελιών στη ΔΕΘ για να μάθουμε λένε το περιεχόμενο του τάφου. Από άυριο στους ρυθμούς των φαστ-τρακ «επενδύσεων» και των μεγάλων εργολαβιών.

Με θλίψη σκέφτομαι ότι η επόμενη χιλιοειπωμένη φράση θα είναι «Εδώ ολόληρο τάφο

ανοίξανεμέσασεβδέρεςστηνΑμφίποληκιεσείςακόμηκοσκινίζετεμιατομή»

Μέλος ΔΣ Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων